

De Raad van de gemeente Ossendrecht;

Overwegende dat het voor de representatie van de gemeente en ter versterking van de burgerzin goed is te beschikken over een gemeentevlag;

Gelezen het schrijven van 29 november 1975 van het bestuur van de Stichting voor Banistiek en Heraldiek;

Gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 6 januari 1976;

Gelet op artikel 167 van de gemeentewet;

B e s l u i t :

vast te stellen de vlag der gemeente Ossendrecht, waarvan de beschrijving luidt als volgt:

- "een zwarte broeking, waarop een witte leliestaf"
- "en een vlucht in banen: rood - geel - blauw".

Aldus besloten door de Raad in zijn openbare vergadering van 23 januari 1976.

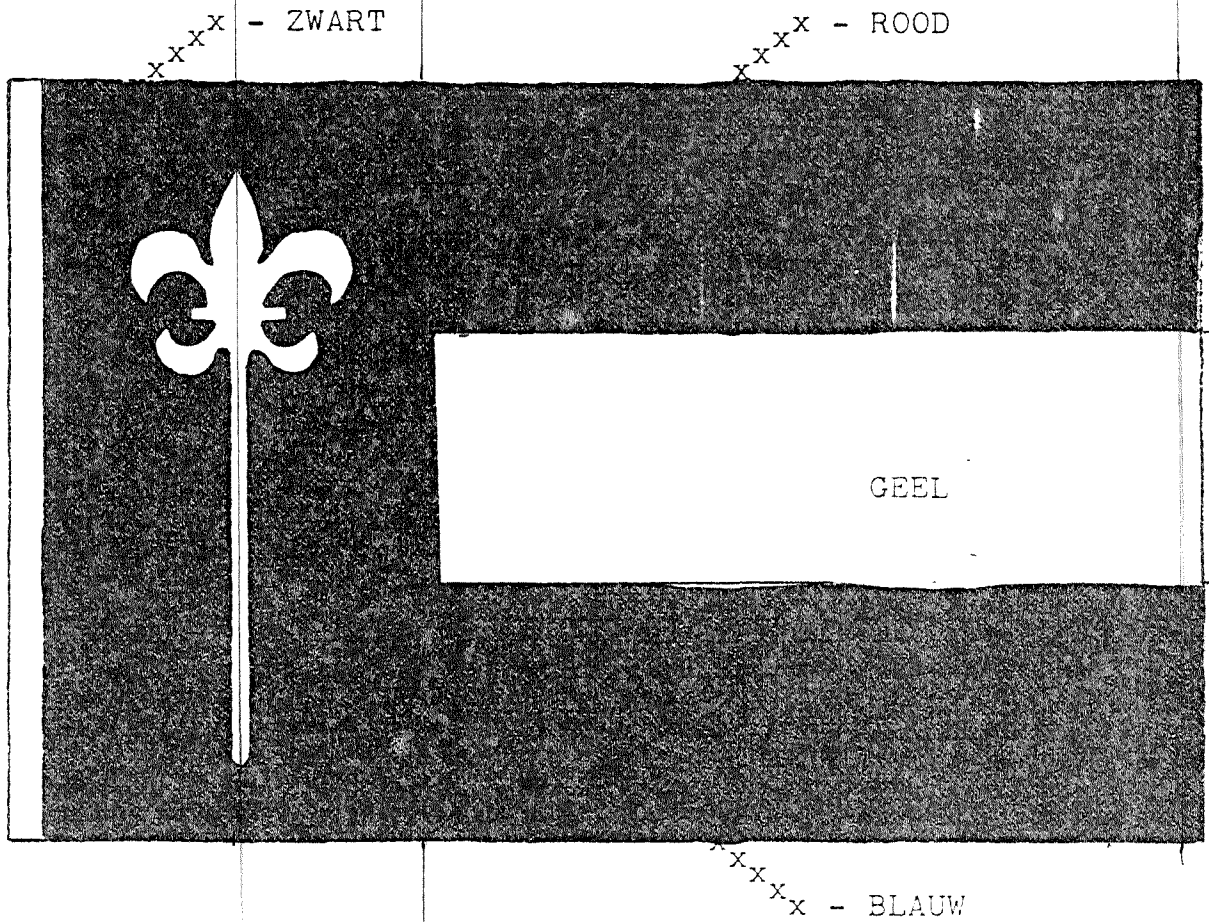
De Raad voornoemd,

, Voorzitter

, Secretaris

Muiderberg, 29 november 1975

Vlagmodel
gemeentevlag
OSSENDRECHT

Een zwarte broeking met een witte leliestaf,
en een vlucht in banen rood - geel - blauw.

Wijziging in het ontwerp van de vlag van
Ossendrecht, vastgesteld door de gemeenteraad van Muiderberg
van 23 januari 1976

Afgeleend,

de secretaris van Ossendrecht,

A. J. J. J.

Raadsvergadering
d.d. 23 januari 1976.

Aan de Raad
der gemeente Ossendrecht.

Onderwerp: gemeentevlag.

Ossendrecht, 6 januari 1976.

Met Uwe instemming is aan het bestuur der Stichting voor Banistiek en Heraldiek advies gevraagd voor een model van een vlag voor de gemeente Ossendrecht. Bij schrijven van 29 november j.l. heeft het bestuur het model gepresenteerd. Het schrijven is voor U ter inzage neergelegd.

In overeenstemming met de eisen van heraldiek en banistiek komen in een gemeentevlag de kleuren voor die ook in het gemeentewapen worden aangetroffen, derhalve: geel, blauw, rood, zwart, groen en wit. Voorts vertoont een gemeentevlag een bepaald embleem en gekozen is voor de leliestaf, symboliserend de H. Gertrudis (patrones van Ossendrecht).

Met het gegeven advies kunnen wij ons zeer wel verenigen. De vlag is eenvoudig van structuur, historisch gefundeerd, duidelijk herkenbaar en heeft door de volheid van (bovendien contrasterende) kleuren een apart cachet.

De prijs van de vlag zal f. 195.-- per stuk bedragen (exclusief B.T.W.).

In navolging van vele andere gemeenten geven wij Uwe raad in overweging voor de representatie van de gemeente aan het wapen toe te voegen de gemeentevlag, waarvan de beschrijving luidt als volgt: een zwarte broeking waarop een witte leliestaf en een vlucht in banen rood-geel-blauw.

Wij stellen ons voor de gemeentevlag bij bijzondere gebeurtenissen van plaatselijke aard ook inderdaad te voeren.

Burgemeester en Wethouders van Ossendrecht,

De Secretaris,

C. L. Mous.

De Burgemeester,

Drs. A.E.A. van Gils.

*Ar informatie!
nu Halskeren
en vlaggening.*

Bezien we de vlaggen van andere gemeenten in het markiezaat, die de Glymes-traditie in hun wapens hebben, dan blijkt dat deze als patroon vertonen ofwel een broeking (1/3 van de vlag aan de zijde van de stok) met ernaast (in de vlucht) horizontale banen (Willemstad, Woensdrecht), ofwel een kruis (Standdaarbuiten, Wouw). Gezien het feit dat Gertrudis in het wapen van Ossendrecht het karakteristieke lokale element vormt, vinden we hierin het hoofdmotief voor de vorm van de vlag: bij deze vrouwelijke heilige past niet het kruis, zodat het hiervoor eerstgenoemde vlagmodel wordt opgevat. De heilige wordt met twee verschillende staven afgebeeld in de ikonografie: als abdis van Nijvel met de abtsstaf, als landsvrouw met een leliestaf. ')

In de broeking van de vlag zal derhalve het embleem van de heilige worden opgenomen, niet in de vorm van een op een uitwaaiend doek onduidelijk herkenbare (krul-)staf, maar met de leliestaf, als pars-pro-toto voor de heilige zelf.

Een esthetisch best verantwoorde rangschikking van de kleuren, analoog aan de gemeentevlaggen van Willemstad en Woensdrecht resulteert in een vlagmodel dat geheel voldoet aan de eisen van de banistiek (onder anderen: eenvoudig van opzet, duidelijk herkenbaar van verre, historisch gefundeerd, niet gelijk aan enige andere bestaande vlag.

Ter verduidelijking wordt aan dit advies een modeltekening in kleuren toegevoegd.

Ter bediening van het College van Burgemeester en Wethouders wordt eveneens een concept voor het raadsbesluit bijgelegd.

Graag verzekert het Bestuur van de Stichting dat het te allen tijde bereid is tot het verstrekken van nadere inlichtingen en adviezen.

Te zijner tijd zal prijs worden gesteld op toezending van het voorstel van B & W aan de Raad en van het raadsbesluit ten behoeve van de internationale documentatie.

HET BESTUUR VAN DE STICHTING
VOOR BANISTIEK EN HERALDIEK,
voor dit de voorzitter

Kl.Sierksma

') Als waardevolle literatuur over een en ander kan gewezen worden op:

W.A.van Ham, De symbolen van de gemeenten in het markiezaat van Bergen op Zoom (in: Jaarboek De Ghulden Roos 31, 1971, p. 53 e.v.)

id., De symbolen van Geertruidenberg (in: Jaarboek De Oranjeboom 22, 1969, p.58 e.v.)

OSSENDRECHT.

De gemeente ligt in de zuidwesthoek van Noord-Brabant , het vroegere Zuid-kwartier van het Markiezaat van Bergen op Zoom.

De gezagsverhoudingen waren vóór 1795 ingewikkeld. Sinds 1287 maakte Ossendrecht weliswaar deel uit van de heerlijkheid, later het markiezaat van Bergen op Zoom, doch allang was het een afzonderlijke leen-heerlijkheid, in bezit van twee verschillende geslachten, Van Cats en Van der Maelstede. De helft van Van der Maelstede werd in 1503 door de heer van Bergen op Zoom teruggekocht, zodat de leenheer hier tegenover de andere half-heer kwam te staan. De andere helft kon pas in 1761 door de markies worden verworven, zodat pas 1761-1795 de hele heerlijkheid volledig in handen van de markiezen. was.

Deze situatie vindt echter geen weerspiegeling in de door de gemeente gevoerde symbolen. De schepenbank van Ossendrecht voerde sinds de 16e eeuw een zegel, waarop de kerkpatrones Sint Gertrudis van Nijvel voorkwam, vergezeld ~~is~~ van het wapen van de vijftiende eeuwse heren van Bergen op Zoom uit het geslacht Boutersem. In de 18e eeuw ging men een geheel ander zegel voeren met het wapen van de markiezen van Bergen op Zoom uit het huis Paltz-Sulzbach. Dit bleef men ook als gemeente-wapen bezigen totdat in 1938 een nieuw wapen officieel werd bevestigd waarvan de ene helft Sint Gertrudis, de andere helft het Glymes-wapen voorstelt. Het is een probleem, hoe een vlag voor Ossendrecht te ontwerpen. Aantrekkelijk lijkt het de twee-herigheid te verbeelden, doch dat vindt geen steun in de plaatselijke symboliek.

Deze bezit twee ~~polen~~ : enerzijds Sint Gertrudis, wellicht voor te stellen door de twee kleuren van Nijvel: rood-blauw anderzijds de heren van Bergen op Zoom, die zowel rood-groen als zwart-wit als favoriete kleurcombinaties hadden. Bezien we de vlaggen van andere gemeenten in het markiezaat, die de Glymes-traditie in hun wapens hebben, dan blijkt dat dit is opgelost, ofwel door een broeking met verder horizontale banen (Willemstad, Woensdrecht, Fijnaart(?)) ofwel door een kruis (Standdaarbuiten, Wouw). Gezien het feit dat Gertrudis een vrouwelijke heilige was, moet van het kruis worden afgezien . Zij wordt met twee verschillende staven afgebeeld: als abdis van Nijvel met de abts-staf, als landsvrouw met een leliestaf. Aangezien de eerste (krul) staf moeilijk te verwerken is op een vlag, zou aan een lelie als pars-pro-toto de voorkeur kunnen worden gegeven. Enige schetsjes gaan hierbij.

Litteratuur:

W.A. van Ham, De symbolen van de gemeenten in het markiezaat van Bergen

Muiderberg, 8 december 1975

ADVIES ter zake van
instelling gemeentevlag
OSSENDRECHT

Het BESTUUR VAN DE STICHTING VOOR BANISTIEK EN HERALDIEK te Muiderberg heeft met interesse kennis genomen van het voornemen van het College van Burgemeester en Wethouders van Ossendrecht om met een voorstel ter zake het instellen van een gemeentevlag bij besluit van de Raad te bevorderen.

Op de gebruikelijke wijze bij het verstrekken van advies inzake Noord-Brabantse symboliek en emblemen heeft het Bestuur voornoemd zich laten voorlichten door de ter zake bijzonder gespecialiseerde deskundige, de adjunct-archivaris van Bergen-op-Zoom, de heer W.A. van Ham.

Na ampele beschouwing en overweging van de mogelijkheden voor een verantwoord vlagmodel, besluit het Bestuur van de Stichting af te geven het navolgende advies -

In te stellen een vlag waarvan de beschrijving luidt
een zwarte broeking waarop een witte leliestaf,
en een vlucht in banen rood-geel-blauw.

Uit der traditie worden de kleuren van een gemeentevlag ontleend aan die van het wapen, i.c. geel, blauw, rood, zwart, groen en wit. In de vormgeving van de vlag en in de keuze van een typerend embleem kan veelal op symbolische nog duidelijker wijze dan in het wapen de geschiedenis van een gemeente worden vertolkt. Aan de toelichting van voornoemde adviseur ontleen wij:

De gemeente ligt in de zuidwesthoek van Noord-Brabant, het vroegere Zuid-kwartier van het Markiezaat van Bergen op Zoom.

De gezagsverhoudingen waren vóór 1795 ingewikkeld. Sinds 1287 maakte Ossendrecht weliswaar deel uit van de heerlijkheid, later het markiezaat van Bergen op Zoom, doch al lang was het een afzonderlijke leenheerlijkheid, in bezit van twee afzonderlijke geslachten: Van Cats en Van der Maelstede. De helft van Van der Maelstede werd in 1503 door de heer van Bergen op Zoom teruggekocht, zodat de leen-heer daarbij kwam te staan tegenover de andere half-heer. De andere helft kon pas in 1761 door de markies worden verworven, zodat van 1761 tot 1795 de gehele heerlijkheid volledig in handen van de markiezen was.

Deze situatie vindt geen weerspiegeling in de door de huidige gemeente gehanteerde symbolen. De schepenbank van Ossendrecht voerde sinds de 16de eeuw een zegel waarop de kerkpatrones Sinte Geertruid van Nijvel voorkwam, vergezeld van het wapen van de 15de eeuwse heren van Bergen op Zoom uit het geslacht Boutersem. In de 18de eeuw ging men een geheel ander wapen voeren op het zegel, namelijk dat van de markiezen van Bergen op Zoom uit het huis Paltz-Sulzbach. Laatstgenoemd wapen bleef ook de gemeente na de oprichting van het Koninkrijk der Nederlanden voeren, totdat in 1938 een nieuw wapen door de Kroon werd verleend, waarvan de ene helft Sint Gertrudis, de andere helft het Glymeswapen voorstelt.

De plaatselijke symboliek bezit twee polen: enerzijds Sint Gertrudis, voor te stellen door de twee kleuren van Nijvel: rood en blauw; anderzijds de heren van Bergen op Zoom die zwart en wit, en ook wel rood en groen als favoriete kleurcombinaties bezigden.